

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
(са финансијским извјештајем)**

**ЈАВНЕ УСТАНОВЕ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„ДАНИЛО КИШ“ ТЕСЛИЋ
за 2025. године**

Теслић, март, 2026.

Садржај

Увод.....	5
1. ГЛАВНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	6
1. 1. Набавка	7
1. 2. Обрада и заштита библиотечке грађе	8
1.2.1. Стручно усавршавање запослених	8
1.2.2. Завичајна збирка	9
1. 2. 3. Посебне збирка.....	10
1. 3. Коришћење	11
1. 4. Културно-просвјетна дјелатност	12
1. 5. Општи и административни послови	13
2. ОРГАНИЗАЦИОНИ УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	14
3. ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	14
4. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	16
4. 1. Набавка библиотечке грађе	16
4. 2. Обрада и заштита библиотечке грађе.....	16
4. 3. Коришћење библиотечке грађе	17
4. 4. Културно-просвјетна дјелатност.....	18
4. 5. Издавачка дјелатност	18
4. 6. Опремање и одржавање библиотечког простора	18
5. ПЛАНИРАНЕ И РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ ..	19
6. ПЛАНИРАНЕ А НЕРЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	19
7. ПРЕПРЕКЕ И ПРОБЛЕМИ У РАДУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	20
8. ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЈЕЊЕ РАДА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ	20
9. ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ УПРАВНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ	21
10. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА	21

Увод

Извјештај о раду ЈУ Народна библиотека „Данило Киш“ у Теслићу за период од 1.1. до 31.12.2025. године прати реализацију Програма рада Библиотеке и анализира затечено стање. У извјештају су представљени:

- Статистички подаци о Народној библиотеци,
- Активности реализоване у извјештајној години (набавка, обрада и коришћење библиотечке грађе; рад на популаризацији књиге, културне манифестације и др.),
- Мјере за унапређење дјелатности,
- Подаци о финансијском пословању библиотеке.

Библиотека је темељ развоја образовања, науке и културе, те један од покретача свеукупног развоја слободног и демократског грађанског друштва. Своју дјелатност обавља у служби грађана на подручју матичне општине, обезбјеђујући им једнаке услове за општекултурно уздизање, доживотно образовање и информисање. Током 2025. године дужност директора Библиотеке обављала је Лидија Зелић.

Народна библиотека „Данило Киш“ смјештена је у дијелу објекта Средњошколског центра у Теслићу. Установа баштини дугу традицију рада са књигом, која се ослања на темеље Радничке читаонице основане 1899. године, што је чини најстаријом културном институцијом у граду. Чувајући вриједности прошлости, Библиотека представља значајну карику у друштвено-културном животу општине, успјешно спајајући традиционални приступ и модерне начине рада.

Библиотечко-информациона дјелатност, као дјелатност од општег интереса, подразумијева слободан приступ грађана информацијама, знању и идејама садржаним у библиотечкој грађи. Библиотека својим услугама омогућава остваривање индивидуалних и интелектуалних слобода свих корисника.

Библиотечка грађа ужива заштиту прописану *Законом о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске* („Службени гласник РС“, бр. 44/16). Примарна улога установе је да прикупља, истражује, обрађује и даје на коришћење библиотечку грађу, те да обезбиједи приступ свим врстама информација. Библиотека своју дјелатност обавља у складу са домаћим и међународним професионалним стандардима.

1. ГЛАВНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Рад ЈУ Народна библиотека „Данило Киш“ Теслић (у даљем тексту: Народна библиотека) током 2025. године био је усклађен са *Законом о библиотечко-информационој дјелатности*, као и важећим нормативним актима установе.

Као културна, информациона и образовна установа, Народна библиотека корисницима ставља на располагање стручно организован фонд библиотечко-информационе грађе, као и друге доступне изворе информација. Стављајући потребе својих бројних корисника на прво мјесто, Библиотека омогућава отворен, слободан и неограничен приступ знању из најразличитијих области. Примјеном савремених метода рада, установа корисницима пружа стручну помоћ при избору литературе, међубиблиотечку позајмицу, као и услуге претраживања електронских каталога.

Своју дјелатност Народна библиотека обавља у складу са домаћим и међународним стандардима којима су дефинисани стручни послови у овој области. Библиотечко-информациона дјелатност у извјештајном периоду обухватала је:

- а) набавку,
- б) обраду,
- в) чување, заштиту и коришћење,
- г) презентацију и популаризацију библиотечке грађе,
- д) израду каталога, библиографија, билтена, база података и других извора информација,
- ђ) обезбјеђивање коришћења и протока библиографских и других извора информација и услуга,
- е) едукацију корисника,
- ж) вођење евиденције о грађи и корисницима.

Књига и библиотека одувijek су заузимале важно мјесто у друштву, вршећи значајну културну и образовну функцију. Примарна улога Народне библиотеке огледа се у набавци, стручној обради, чувању и давању на коришћење књижног фонда и остале библиотечке грађе. Поред основне дјелатности, Библиотека континуирано ради на систематској популаризацији књиге, упознајући кориснике са врхунским остварењима домаће и свјетске књижевности, умјетности и науке, као и са актуелним издањима из свих области људског знања. Данас се дјелатност установе шири изван конвенционалних оквира, обухватајући савремене начине приступа информацијама и дигиталним изворима знања.

У извјештајном периоду, Народна библиотека је остварила активну сарадњу са оснивачем – **Општином Теслић**, затим са матичном службом **Народне библиотеке Добој, Народном и универзитетском библиотеком Републике**

Српске, локалним културним друштвима, библиотекама у региону, те бројним појединцима и сарадницима.

Рад Народне библиотеке финансиран је средствима из буџета Општине Теслић, властитим приходима, те средствима из буџета Републике Српске.

Организација рада постављена је тако да омогућава ефикасан проналазак потребне литературе и брзо пружање информација корисницима. Пратећи савремена достигнућа у библиотечарству и унапређујући све сегменте пословања, радне процесе у Библиотеци обављало је **10 (десет) извршилаца**.

Основни постулат дјелатности Народне библиотеке остаје обезбјеђивање услова за остваривање основног људског права на слободу изражавања, слободан приступ знању, информацијама и идејама.

1. 1. Набавка

Библиотека систематски попуњава своје збирке, благовремено обрађује грађу, те обезбјеђује њено чување, заштиту и потпуну доступност публикација и информација корисницима. Стручно структурирање фондова захтијева од библиотечких радника прецизан увид у тренутно стање збирки, као и континуирано проучавање потреба, интересовања и књижевног укуса свих категорија корисника. Правилна набавка подразумијева стално праћење издавачке продукције и њено усклађивање са захтјевима читалачке публике.

Набавна политика Библиотеке дефинисана је саставом постојећег фонда, финансијским могућностима установе, обавезом прикупљања завичајне грађе, те прописаним стандардима за народне библиотеке. Усљед ограничених финансијских средстава, принуђени смо на селективан приступ набавци и фокусирање на актуелну продукцију, што дугорочно може утицати на структуру и састав будућих корисника.

Процес набавке, спровођење концепције попуњавања фондова, истраживање тржишта и сарадња са издавачима повјерени су стручним радницима који, у сарадњи са директором, креирају и реализују набавну политику. Квалитет избора грађе осигурава се праћењем различитих извора информисања, посјетама сајмовима књига и књижарама, те редовним прегледом каталога и интернет страница издавачких кућа.

Захтјеви корисника које Библиотека опслужује кључни су за усмјеравање набавне политике. Народну библиотеку посјећују различите категорије читалаца, разврстане према узрасту, образовању, интересовањима и навикама читања, што захтијева пажљиво планирање набавке за сваку од ових група.

Попуњавање књижног фонда врши се редовно и континуирано путем свих предвиђених модела набавке, првенствено куповином и поклонима. Куповина књига реализује се уз провођење поступка јавних набавки, а грађа се прибавља од водећих издавача и у највећим књижарама у Републици Српској.

Значајном обогаћивању књижног фонда Народне библиотеке у 2025. години допринијели су и бројни појединци својим поклонима. Међу дародавцима који су поклонили већи број наслова истичу се: **Војислав Јованић, Сања Остојић, Мира Пуцић, Ивана Кованушић, Јелена Рељић, Оливера Јелић, Деспот Вуковић др.** Књижни фонд је увећан поклонима **Матице Српске из Новог Сада као и Народна и универзитетска библиотека Републике Српске**. Кроз реализацију пројекта „Књиге за све”, Удружење грађана „Инспира” Бања Лука обезбиједило је вриједну донацију школских лектира. Захваљујући овој

иницијативи, Народна библиотека је дио ових наслова већ проследила основним школама на подручју наше општине.

Приликом планирања и одабира библиотечке грађе, вршена је пажљива селекција према квалитету садржаја, уз уважавање потреба корисника и поштовање нормативно одређене структуре фонда. Посебан акценат стављен је на вриједну продукцију, при чему су из избора изостављене публикације ниских књижевних домета, као и оне које афирмишу негативне друштвене појаве.

У оквиру **Завичајне збирке**, током извјештајне године континуирано је допуњавана библиотечка грађа која се односи на завичајни простор, чиме се додатно допринијело очувању локалног културног идентитета.

1. 2. Обрада и заштита библиотечке грађе

Обрада библиотечке грађе у Народној библиотеци заснива се на примјени јединствене каталогско-библиографске обраде, те систему класификације и индексирања у складу са усвојеним домаћим и међународним стандардима.

Све приновљене публикације се прије давања на коришћење стручно обрађују и уносе у локални електронски каталог, који је саставни дио узајамне базе података библиотечко-информационог система Републике Српске – **COBISS.RS**. Овај систем подржава више режима претраживања, што корисницима значајно поједностављује приступ жељеним информацијама. Укључивање у систем узајамне каталогизације омогућило је стварање јединственог информационог и библиотечког простора Републике Српске, који је интегрисан у регионалну мрежу **COBISS.NET**.

У 2025. години, поред обраде нових наслова, настављен је рад на ретроспективној каталогизацији и попуњавању празнина у електронском каталогу, уз редовну редакцију и контролу квалитета библиографских база података.

У циљу препознавања и заштите завичајног културног наслијеђа у августу 2025. године стручни радници Народне библиотеке почели су са сређивањем и обрадом специјалне библиотеке Дестилације. Књижни фонд ове збирке већином обухвата наслове из области хемије, поједини примјерци због своје старости и значаја имају статус старе и ријетке књиге, док значајан дио фонда чине и наслови на страним језицима. Ово је један мали допринос да укључивањем у мрежу onlajn библиотека, ова специјалних библиотека, по свему специфична и јединствена, постане видљива.

1.2.1. Стручно усавршавање запослених

Запослени у Народној библиотеци континуирано прате стручну литературу и актуелна упутства из области библиотекарства. Током извјештајног периода, радници су активно учествовали у сљедећим програмима едукације:

- **Фебруар:** Један библиотекар присуствовао је курсу за редактора „Каталогизација - ажурирање **CONOR**“, који је организовала Народна и универзитетска библиотека Републике Српске (НУБРС).
- **Септембар:** Два стручна радника похађала су једнодневни курс „Каталогизација - ажурирање **CONOR**“,
- **Октобар:** Два стручна радника похађала су седмични курс „Каталогизација у систему COBISS – напредни курс“, у организацији НУБРС-а.

- **Током године:** Стручни радници наше установе редовно су пратили обавезне вебинаре Института информационих наука (**IZUM**) за библиотекаре са лиценцом, организоване поводом преласка на нови пакет програмске опреме **COBISS Cat** и **COBISS Lib**.

1.2.2. Завичајна збирка

Формирање завичајних збирки један је од примарних задатака народних библиотека, регулисан *Законом о библиотечко-информационој дјелатности*. Његовање завичајних вриједности кроз прикупљање грађе већ је постало традиција у нашој установи. Систематско формирање ових фондова довело је до значајних резултата у изради каталога и завичајних библиографија, чему су посебан допринос дали стручни библиотечки радници.

Претходних година установљена је едиција ***Завичајне библиографије***, у оквиру које је Народна библиотека до сада објавила следеће публикације:

- *Каталог Радничке читаонице* (аутор Жељка Стевић);
- *Каталог Збирке др Дане Кусић* (приређивачи Борка Ђурђевић и Славенка Ковачевић);
- *Библиографија Богомира Ђукића* (аутор Борка Ђурђевић);
- *Збирка Бошка Мишића: са каталогом књига и часописа* (аутор Бранка Трифуновић).

Поред наведене едиције, у сарадњи са Музејом Српске православне цркве као издавачем, приређена је и публикована *Биографија и библиографија Светозара Душанића* (аутори Борка Ђурђевић и Биљана Цинцар Костић). Континуирана израда ових публикација представља врхунац стручног библиотечког рада, којим се не само систематизује драгоцјена грађа, већ и трајно чува културна баштина и стваралачки идентитет наше локалне заједнице.

Као и код осталих фондова Библиотеке, и код Завичајне збирке је изражен проблем са смјештајем богате, вриједне и разноврсне грађе. Прикупљањем аутентичног материјала о овом подручју, Збирка омогућава свестрано упознавање прошлости и садашњости завичаја, те има изузетну документациону, историјску, умјетничку и практичну вриједност.

Завичајну грађу чине дјела аутора који су рођени или дјелују на подручју општине Теслић, публикације чија је тематика везана за завичај, као и издања штампана на овом подручју. Фонд обухвата монографске и серијске публикације, те некњижну грађу (рукописе, плакате, позивнице, фотографије, разгледнице, те картографску и мултимедијалну грађу). Овај фонд се трајно чува и користи искључиво у просторијама Библиотеке.

Током извјештајног периода континуирано је вршена обрада и попуњавање Завичајне збирке, са циљем да свако ново издање завичајног карактера нађе своје мјесто у овом дијелу фонда. Између осталог, збирка је обогаћена насловима као што су збирка поезије „Збир” Радославке Лазић, „Љетопис Мишића из Прибинића” Алексе П. Касаповића, те бројним другим значајним издањима.

За потребе прикупљања грађе и израде завичајне библиографије, током године је истраживана дигитализована периодика. Пронађени чланци и подаци о завичају су штампани и библиографски обрађени, чиме је додатно употпуњена документациона база о нашем крају.

Током 2025. године, на захтјев корисника, редовно су пружане информације о грађи из завичајног фонда и прикупљана је литература за различите теме из локалне историје и културе. Кроз процес сакупљања ове врсте грађе остварени су и драгоцјени контакти, те успјешна сарадња са бројним завичајним ауторима.

Због своје специфичности и вриједности, Завичајна збирка је током године служила као незамјењив извор података за локалне истраживаче и студенте који се баве историјом и културним наслеђем општине Теслић.

1. 2. 3. Посебне збирка

Поред основног фонда, Народна библиотека у оквиру Завичајне збирке чува и посебне библиотечке цјелине, чијој се обради и заштити посвећује нарочита пажња. Дјелујући као својеврсни „музеј писане ријечи”, установа има задатак да трајно чува вриједне материјалне свједоке прохујалих епоха завичајне и националне културе. Ови докази обухватају различите врсте грађе од изузетног историјског, културног, научног и естетског значаја.

У складу са својим просторним, организационим и кадровским потенцијалима, Библиотека формира посебне библиотеке цјелине када је ријеч о уникатној и раритетној грађи, насловима насталим у специфичним временским периодима (збирка старе и ријетке књиге) или дјелима која су објављена под посебним условима и са специфичном намјеном. Посебно мјесто у оквиру ових фондација заузимају приватне библиотеке истакнутих појединаца, који се у нашој установи чувају као недјеливе цјелине. На овај начин Библиотека не само да штити вриједан књижни фонд, већ трајно чува и интелектуални идентитет и лични печат њихових првобитних власника.

Личне библиотеке значајних појединаца, чији допринос друштвеном и културном животу превазилази локалне оквире, представљају организационо обједињене и пажљиво сређене цјелине. Ове збирке имају изузетну музеолошку и културну вриједност, јер садрже драгоцјену грађу за будућа истраживања и очување завичајног и националног идентитета.

Иако на нивоу установе нису формално прописани стриктни услови за пријем личних библиотека, стручни радници се приликом процјене руководе јасним критеријумима културне, историјске и научне вриједности колекција. Прихватање оваквих поклона представља велику одговорност и обавезу, посебно имајући у виду ограничени простор и организационе капацитете Народне библиотеке. Ипак, примарни мотив за преузимање ових збирки јесте висока свијест о значају културне баштине, те кључној улози Библиотеке у заштити њеног писаног наслеђа.

Због своје специфичности, ове збирке захтијевају посебне услове чувања и коришћења. Данас се у оквиру Народне библиотеке посвећено ради на профилисању посебних фондова, њиховој стручној и научној обради, као и на трајној заштити старе и ријетке библиотечке грађе која се у њима налази.

Као посебну вриједност у оквиру ових фондова, Народна библиотека у свом посједу има двије значајне библиотечке цјелине: **Збирка др Дане Кусић** и **Библиотека Бошко Мишић**. Обе посебне збирке су у потпуности стручно обрађене и претраживе у електронском каталогу (COBISS.RS), чиме је омогућена њихова пуна видљивост и доступност свим истраживачима и корисницима.

Посебно мјесто у оквиру старе и ријетке књиге заузима јединствени фонд Радничке читаонице, који представља драгоцјено културно наслеђе наше установе. Као грађа од општег интереса, ова збирка ужива посебан режим заштите, чува се као

издвојена цјелина и доступна је корисницима искључиво у просторијама Библиотеке.

Осим наведених цјелина, у Народној библиотеци су посебно издвојене и **збирке књига на страним језицима**, чији се број из године у годину континуирано повећава. Такође, са великом пажњом се чувају и **књиге са посветама писаца и значајних дародаваца**, које су од посебног документарног значаја.

Очување сигурности и физичког интегритета ових издвојених колекција представља вишеструки стручни задатак запослених. Брига о највриједнијим фондовима Библиотеке није само законска обавеза, већ и трајна мисија у очувању културног идентитета заједнице

1. 3. Коришћење

Народна библиотека свој однос према корисницима темељи на начелима једнакости и уважавања, без обзира на њихову расну, националну, вјерску, политичку или социјалну припадност, уз строгу заштиту права на приватност сваког појединца.

Свим својим корисницима Библиотека омогућава приступ цјелокупном књижном фонду, било путем позајмице изван установе или коришћењем у читаоничким просторијама. У 2025. години, Библиотека је под једнаким условима стајала на располагању свим становницима општине Теслић, без обзира на њихов узраст, професију или ниво образовања.

Рад са корисницима одвија се кроз индивидуални приступ, али и путем организованих групних посјета. Током извјештајног периода, Библиотека је спроводила систематску популаризацију књиге и остале грађе, са циљем развијања и његовања навике читања и коришћења библиотечких услуга. Посебна пажња посвећена је најмлађим корисницима, како би им се кроз игру и дружење са књигом олакшало учење и проширила интересовања.

Кроз организоване посјете, дјеца предшколског узраста и ученици нижих разреда основне школе већ од малих ногу развијају читалачке навике. И у 2025. години, Библиотека је организовала традиционални **бесплатан упис за ученике првих и других разреда**, а у оквиру ових активности реализоване су и посјете малишана из теслићких вртића:

- 21.03 посјета вртића „Мали принц“,
- 23.04 посјета предшколске групе из вртића „Палчић“
- 24.04. посјета предшколске групе из вртића „Коко“
- 04.06. посјета предшколске групе из вртића „Мали пинц
- 21.11. колективна посјета вртића „Палчић“

Народна библиотека остварује континуирану и успјешну сарадњу са свим основним школама на подручју општине. Ученицима од трећег разреда основне школе, као и свим средњошколцима, омогућене су посебне погодности и попусти приликом колективног учлањења.

Током извјештајне године, кроз организоване колективне посјете, Библиотеку су посјетили ученици и наставници следећих школа:

- 02.06. ученици 1. разреда из ОШ „Иво Андрић“ Ђулић,
- 04.06. ученици 2. разреда из ОШ „Иво Андрић“ Ђулић

- 06.11. посјета ученика ОШ „Доситеј Обрадовић“, Каменица

Угостили смо више од 150 малишана који су, предвођени својим наставницима и васпитачима, кроз организоване групне посјете, упознали рад Библиотеке и начинили важне кораке ка развијању љубави према књизи и стицању читалачких навика .

Народна библиотека посједује изграђен систем **међубиблиотечке позајмице**, који представља обавезан вид сарадње са другим установама у циљу потпуног задовољења потреба корисника. Уколико одређени наслов није доступан у локалном фонду, Библиотека га обезбјеђује путем позајмице из већих библиотека у Републици Српској и иностранству. Најчешће су на овај начин набављана дјела неопходна за израду семинарских, дипломских и постдипломских радова. Такође, Библиотека из свог богатог фонда редовно врши позајмицу за потребе корисника других библиотека.

Осим саме грађе, Библиотека корисницима пружа детаљне информације на тематске упите, усмјерава избор лектире, развија културу читања и проширује круг интересовања својих читалаца. Уз традиционалне услуге, омогућен је и приступ савременим електронским изворима знања.

Корисници се о садржају фонда могу информисати путем каталога, уз стручну помоћ запослених, као и директним слободним приступом полицама. Електронски каталог омогућава брз приступ информацијама о цјелокупном фонду, како са рачунара у локалној мрежи Библиотеке, тако и путем интернета са било које локације у свијету.

У извјештајном периоду редовно је вршена контрола благовременог враћања публикација и слање опомена корисницима. Такође, континуирано су вођени статистички подаци о позајмици грађе и коришћењу свих библиотечких услуга.

Поред непосредне позајмице, Библиотека пружа и услуге резервације књига, као и могућност продужења рока за враћање путем телефона или електронске поште, што корисницима значајно олакшава планирање читалачких активности. Стручно особље такође пружа референтну помоћ при претраживању специјализованих база података и проналажењу литературе за специфичне тематске области. Библиотека својим корисницима омогућава и бесплатан приступ интернету, као и коришћење рачунарске опреме у сврху информисања и образовања.

1. 4. Културно-просвјетна дјелатност

Једна од кључних дјелатности савремене библиотеке јесте активна промоција књиге и читања. Ове активности примарно се реализују кроз организацију књижевних вечери, изложби нових издања, те обиљежавање значајних јубилеја домаћих и свјетских писаца. Поред тога, Библиотека редовно организује посјете установи и спроводи низ програма усмјерених на јачање читалачке културе у заједници.

Као установа од посебног друштвеног значаја, Народна библиотека својим радом директно доприноси:

- Општем информисању и образовању грађана;
- Унапређењу васпитно-образовног процеса кроз сарадњу са школама;
- Подршци научно-истраживачком раду путем доступности стручне грађе;
- Свеукупном културном и друштвеном развоју локалне заједнице.

О свим својим активностима и програмима, Народна библиотека редовно обавјештава јавност путем средстава јавног информисања (штампаних и електронских медија), као и кроз активну комуникацију на друштвеним мрежама.

1. 5. Општи и административни послови

Општи и административни послови у Народној библиотеци током 2025. године обављани су благовремено и ажурно, уз строго поштовање важећих законских прописа. Редовно је вођена евиденција о присутности запослених на раду, те су извршавани сви послови у вези са остваривањем права и обавеза из радног односа. Такође, послови канцеларијског пословања – пријем, регистрација и отпрема поште – реализовани су у складу са стручним стандардима.

Сви финансијски и књиговодствени послови извршавани су тачно и у предвиђеним роковима. Континуирано су праћене и примјењиване све законске измјене у области финансијског пословања, чиме је осигурана потпуна законска усклађеност рада установе.

У оквиру овог домена рада, посебна пажња посвећена је одржавању високог нивоа хигијене у просторијама Библиотеке. Ово је од кључног значаја за несметано одвијање свакодневног радног процеса, али и за неопходну заштиту књижног фонда од спољашњих утицаја. Осим стварања пријатног амбијента за рад запослених и боравак корисника, редовно чишћење и отпрашивање полица представљају кључну мјеру превентивне заштите књижног фонда од влаге, прашине и биолошких штеточина, чиме се значајно продужава вијек трајања библиотечке грађе.

Током извјештајне године, **Матична служба Народне библиотеке Добој** извршила је редован стручни надзор над радом наше установе, чиме је потврђен квалитет стручног дјеловања Библиотеке.

2. ОРГАНИЗАЦИОНИ УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Рад Народне библиотеке током 2025. године одвијао се кроз организоване службе и физички издвојена одјељења, што је омогућило ефикасно пружање услуга свим категоријама корисника. У оквиру установе функционишу:

- **Дјечије одјељење**, намијењено корисницима до 14 година (предшколцима и ученицима основних школа);
- **Одјељење за одрасле**, које је на располагању осталим категоријама читалаца;
- **Читаонички простор**, који служи за коришћење периодике, енциклопедијских издања, те старе и ријетке књиге која се, због своје вриједности, не износи ван просторија Библиотеке.

Посебне просторије намијењене су за стручни рад запослених, гдје се врши пријем, техничка и библиографска обрада библиотечке грађе.

Иако је унутрашња организација функционална, Библиотека се суочава са озбиљним просторним ограничењима. Недостатак адекватног смјештајног простора за стални прилив нове грађе, као и потреба за већим бројем читаоничких мјеста, представљају значајан изазов. Ово је посебно изражено код смјештаја вриједних колекција и завичајних збирки, за које је потребан намјенски и технички опремљен простор како би се осигурала њихова трајна заштита и већа видљивост.

3. ПРОСТОРНИ И ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Библиотеку не чине само књиге, већ свеукупност услуга, савремених програма, угледних гостију и задовољних корисника. Она није само објекат за смјештај грађе; она је, према мишљењу многих еминентних личности, примарни симбол друштвених вриједности. Како истичу теоретичари библиотекарства, библиотеке говоре нешто суштински важно о заједницама које их граде. Нажалост, иако је историја наше Библиотеке разнолика и изузетно богата, она до данас није забиљежила испуњење основног предуслова за рад – посједовање намјенске зграде. Кроз читаву своју историју, теслићка Библиотека је била смјештена у ненамјенским просторијама које чак ни накнадним реконструкцијама нису успјешно прилагођене њеним стварним потребама.

Чињеница да институција са овако дугом традицијом и данас нема властити простор свједочи о константном прилагођавању околностима, а не о стварном напретку који би омогућио заједници да користи све потенцијале које Библиотека нуди. Цјелокупна културна традиција нашег града нераскидиво је везана за ову установу. Од свог оснивања прије више од једног вијека, она је била центар музичког и драмског живота и главно чвориште културних збивања, што је, у великој мјери, остала и данас.

Нажалост, на проблем смјештаја пречесто се гледало кроз привремена и прелазна рјешења, без озбиљног трагања за трајним домом за ову вјековну тековину наше заједнице. Упркос таквим околностима, Библиотека је преживјела и наставила да расте, али су данас њен значај и физички капацитети у потпуном несразмјеру.

4. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

4. 1. Набавка библиотечке грађе

Табела 1. Набавка књига у 2025. години

2025	Одјељење за дјецу	Одјељење за одрасле	Укупно набављено у 2025 години
Куповина	95	152	247
Поклон	87	262	349
Укупно	182	414	596

Периодичне публикације Народна библиотека је набављала куповином и поклонима. У 2025. год. Библиотека је била претплаћена на часопис *Печат*.

Током године у библиотеку путем поклона стижу и други наслови часописа.

Редовна је била набавка дневних новина *Глас Српске*.

За Дјечије одјељење редовно се набавља *Политикин Забавник*.

У Народну библиотеку стиже службено гласило: *Службени гласник Општине Теслић*.

На крају 2025. године укупан број библиотечких јединица у Народној библиотеци је **46.761** од чега је **9. 765** књига на Одјељењу за дјецу.

4. 2. Обрада и заштита библиотечке грађе

Већ дужи период континуирано се ради на уносу података и стручној обради књига у електронском каталогу. Током извјештајне године, као резултат ових активности, креирана

су **242 оригинална записа**, док је из система **COBISS.RS** и **COBISS.NET** преузето **276 записа**.

Закључно са крајем 2025. године, у локалну базу система COBISS унесено је укупно **31.231 запис**, односно **47.124 библиотечке јединице**, чиме је процес ретроспективне обраде грађе успјешно приведен крају. Од наведеног броја, **363 наслова односи се на подлокацију БД (Библиотека Дестилације)**; ова грађа физички не припада фонду Народне библиотеке, али је путем њеног каталога интегрисана у шире мреже COBISS.RS и COBISS.NET.

Упоредо са уносом нове грађе, врши се редовна контрола и редакција локалне базе, при чему је током године исправљено **2.777 записа**.

Један дио библиотечке грађе у Народној библиотеци претходних година је обрађен у лисним каталозима који се трајно чувају у установи.

До краја 2025. године стручи радници су у Нормативној бази података CONOR.RS креирали **1.040 записа**. Овај допринос није само квантитативан; он суштински унапређује квалитет библиографске контроле, чиме се осигурава тачност података и омогућава прецизно повезивање аутора са њиховим делима. Континуирано богаћење базе **CONOR.RS** потврђује посвећеност стандардизацији која је кључна за управљање знањем и информацијама.

4. 3. Коришћење библиотечке грађе

Табела 2. Број корисника у 2025. години.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ДЈЕЦУ	ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ОДРАСЛЕ	УКУПНО
1.004	1.593	2.597

Табела 3. Кориштење библиотечке грађе у 2024. год.

2025	БРОЈ ПОСЈЕТА БИБЛИОТЕЦИ	БРОЈ ПРОЧИТАНИХ КЊИГА	КОРИШЋЕЊЕ ЧИТАОНИЦЕ
ОДЈЕЉ. ЗА ОДРАСЛЕ	5.468	5.604	85
ОДЈЕЉ. ЗА ДЈЕЦУ	1.782	1.598	131
УКУПНО	7.250	7.202	216

4. 4. Културно-просвјетна дјелатност

Током 2025. год. Народна библиотека је организовала више културних догађања и активности:

- суорганизација Светосавске академије
- посјета представника Матице српске из Новог Сада
- Изложба посвећена пјеснику СЕРГЕЈУ АЛЕКСАНДРОВИЧУ ЈЕСЕЊИНУ (1895-1925) поводом 130 година од рођења и 100 година од његове смрти
- Изложба посвећена Јовану Јовановићу Змају и неким од најљепших пјесама из његове богате ризнице пјесама за дјецу и о дјечи
- 17.11., у оквиру манифестације Дани краља Драгутина одржано је Поетско вече посвећено митрополиту Фотија,
- бесплатан упис на Одјељењу за дјецу уз пројекције филмова за дјецу и креативне радионице;
- бесплатан упис за ученике током љетњег распуста.

Редовно су током године постављане изложбе нових књига, а на Одјељењу за дјецу постављане су пригодне изложбе.

За сарадњу у области организовања културних манифестација у име Српске православне цркве митрополит Зворничко-тузлански Фотије одликовао је библиотеку Архијерејском захвалницом а тим поводом је написао и пригодну пјесму њој у част.

4. 5. Издавачка дјелатност

У извјештајној години, није било нових издања.

4. 6. Опремање и одржавање библиотечког простора

Током 2025. године, и поред скромних финансијских средстава, урађене су значајне промјене у погледу опремања и функционалности простора и опреме. Набављене су нове стазе за библиотеку и нове полице за књиге.

5. ПЛАНИРАНЕ И РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Пратећи трендове савременог библиотекарства и унапређујући основну дјелатност, као и остале домене рада, радне процесе у Народној библиотеци обављало је **10 (десет) извршилаца**, уз настојање да библиотеку учине културним и информационим центром локалне заједнице.

Током 2025. год. Програмом рада планиране активности, кад је у питању дјелатност ЈУ Народна библиотека „Данило Киш“ Теслић, су углавном успјешно реализоване.

Број уписан корисника је и даље задовољавајући, иако је смањен број посјета, и он је позитиван показатељ да се успјешно радило на популарисању књиге и читања, кроз разне активности које се спроводе у Народној библиотеци.

Када је ријеч о набавци библиотечке грађе Народна библиотека је у 2025. години значајно обновила књижни фонд. Разлог за то је што се Народној библиотеци поклања велики број књига. Поред тога библиотека из својих средстава редовно врши набавку нових и актуелних издања.

У 2025. години посебна пажња посвећена је, како је и планирано, обнављању дотрајале опреме, како би библиотека била привлачно мјесто за кориснике и посјетиоце библиотеке.

Реализоване активности током 2025. године потврђују да се планским и ефикасним управљањем расположивим средствима могу постићи значајна функционална унапређења. Набавка нове опреме и грађе за библиотеку представља директан допринос квалитету рада и очувању библиотечког фонда, чиме су створени бољи услови за све кориснике простора.

У наредном периоду приоритет ће остати даље опремање и модернизација преосталих сегмената објекта, уз наставак одговорног односа према буџетским средствима и континуирано побољшање функционалности простора и опреме.

6. ПЛАНИРАНЕ А НЕРЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Набавка библиотечке грађе и опреме током 2025. године реализована је у мањем обиму у односу на планиране оквире. Основни разлози за одступање од плана су ограничена буџетска средства намијењена за ове сврхе, као и отежана динамика плаћања путем трезорског пословања, што је директно утицало на континуитет обнављања књижног фонда.

Усљед наведених околности, фокус је примарно био на набавци најнеопходније литературе и хитним интервенцијама на постојећој опреми, док је модернизација преосталог дијела опреме и простора одложена. У наредном извјештајном периоду планира се улагање додатних напора у изналагање алтернативних извора финансирања и редовну комуникацију са релевантним институцијама како би се ублажиле посљедице кашњења у исплатама и осигурао стабилан развој библиотеке.

.

7. ПРЕПРЕКЕ И ПРОБЛЕМИ У РАДУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Информационо-технолошки развој намеће темпо који Народна библиотека, у оквиру постојећих просторних и техничких капацитета, све теже прати. Док савремено библиотекарство почива на интерактивном односу корисника, библиотекара и грађе, услови у којима се данас обавља размјена информација у нашој установи знатно одступају од савремених стандарда.

Библиотека тренутно располаже простором од око 220 м², што је дугорочно неодржливо. Упркос свим напорима да се осигура безбједност фонда, адекватно чување књига захтијева професионалну климатизацију, знатно већи складишни простор и додатну опрему (полице и витрине), чију инсталацију ограничавају тренутни габарити објекта. Осим недостатка простора, велику препреку у раду представља нефункционалност и дотрајалост постојећих просторија.

Недостатак капацитета посебно је изражен у магацинима одјељења за одрасле и дјецу, као и у смјештају периодике. Такође, недовољан је простор за стручни рад запослених, примарно у сегменту пријема и обраде грађе. Просторни дефицит директно ограничава и културну дјелатност Библиотеке – ниједна просторија не може примити више од 40 посјетилаца, док је на Дјечијем одјељењу онемогућено безбједно окупљање већих група читалаца.

Евидентно је да је развој дјелатности Библиотеке превазишао постојећи амбијент који је постао ограничавајући фактор даљег напретка. Рјешавање овог питања кроз изградњу намјенског, функционалног и естетски привлачног објекта представља реалну потребу. Имајући у виду образовни и културни значај Библиотеке у локалној заједници, овакво улагање је неопходан предуслов за квалитетно усмјеравање будућих генерација.

8. ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЈЕЊЕ РАДА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ

Обезбјеђивање новог и функционалног простора представља кључни предуслов за даље унапређење рада Народне библиотеке, најстарије установе културе у Теслићу. Са традицијом дугом преко 120 година, наша библиотека је једна од малобројних у Републици Српској са овако богатим историјатом. Ипак, парадокс је да свој други вијек постојања ова институција исписује у изразито неусловним оквирима од свега 220 м².

Унапређење просторних капацитета омогућило би потпуну ревитализацију културног живота града, несметан рад са корисницима и адекватно очување богатог културног наслеђа. Изградња намјенске зграде библиотеке, уз подршку власти и разумијевање стварних потреба заједнице, не би била само инфраструктурни пројекат, већ стварање културног брэнда и незаобилазне тачке на мапи нашег града.

У реализацији ове визије, кључни савезници морају бити културна јавност и медији. Дугогодишња традиција библиотеке у Теслићу треба да служи као снажан мотив за плански и истрајан рад, док би привилегија учешћа у оваквом подухвату требала бити лична мотивација свима који могу допринијети изградњи трајног спомена будућим генерацијама.

Улагање у библиотеку је директно улагање у будућност. Однос који данас покажемо према књизи и образовању биће мјерило по којем ће нас цијенити генерације које долазе

9. ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ УПРАВНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ

Управни одбор је дјеловао у оквиру својих законских овлашћења и обавеза, остварујући активну и континуирану сарадњу са руководством Библиотеке. Заједнички рад био је усмјерен ка унапређењу дјелатности установе, развоју колектива и остваривању општих циљева пословања.

Током 2024. године, Управни одбор је одржао низ сједница на којима су усвајани кључни акти и Програм рада установе. Посебна пажња посвећена је праћењу реализације планираних активности кроз редовно разматрање извјештаја о раду, чиме је осигуран адекватан надзор над пословањем.

Чланови Управног одбора су се, како заједничким дјеловањем тако и појединачним ангажманом, активно залагали за унапређење квалитета услуга Библиотеке. Њихово учешће у планирању и пружање конструктивних сугестија значајно су допринијели ефикасности рада и видљивости установе у јавности

10. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Финансирање рада Народне библиотеке заснива се на комбинованом моделу обезбјеђивања средстава из буџета Републике Српске и буџета јединице локалне самоуправе, у складу са важећим законским прописима.

Из буџета Републике Српске обезбјеђују се средства за бруто плате запослених, као и остала примања по основу радног односа, дефинисана прописима о платама у области образовања и културе те колективним уговорима. С друге стране, јединица локалне самоуправе сноси трошкове материјалног пословања, режијске издатке, као и средства за текуће и инвестиционо одржавање установе.

Поред буџетских извора, Библиотека остварује и властите приходе путем наплате годишњих чланарина, чиме се додатно подржавају редовне активности и унапређује квалитет услуга према корисницима.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ
ЗА ПЕРИОД 01.01.-31.12.2025. ГОДИНЕ

КОНТО	ОПИС	ПРВОБИТНИ БУЏЕТ	КОРЕ- КЦИЈА	КОНАЧНИ БУЏЕТ	ИЗВРШЕЊЕ	РАЗЛИКА	ПРОЦЕНАТ	ПРЕД. ГОД. ИЗВРШЕЊЕ	ПРОЦЕНАТ	БУЏЕТ 2025
	ПРИХОДИ									
7225	Приходи од пружања јавних услуга	5.000		5.000	1.093	-3.907	22	1.356	81	5.000
	УКУПНО:	5.000		5.000	1.093	-3.907	22	1.356	81	5.000
	РАСХОДИ:									
4122	Расх.по утр.ен.ком.комун. и тр.усл.	6.400		6.400	1.862	-4.538	29	2.156	86	6.400
4123	Расх.за реж.мат.	2.320		2.320	2.607	287	112	2.758	95	2.500
4125	Расх.за тек.одрж.	1.300		1.300	3.650	2.350	281	1.124	325	1.500
4126	Расх.по ос.пут.и смјештаја	1.300		1.300	1.091	-209	84	2.141	51	1.400
4127	Расх.за стручне усл.	1.000		1.000	287	-713	29	772	37	200
4129	Ост.некв.расходи	12.000		12.000	11.795	-250	98	12.657	93	12.000
5113	Изд.за набавку постр.и опreme	12.000		12.000	6.880	-5.120	57	7.733	89	15.000
	УКУПНО:	36.320		36.320	28.172	-8.148		29.341		39.000

ОБАВЕЗЕ

КОНТО	ОПИС	ТЕКУЋА ГОДИНА	ПРЕТХОДНА ГОДИНА
223111	Обавезе за набавку робе и услуга у земљи	6.933	3.686
223112	Об. за набавку сталне имовине у земљи	0	220
223121	Обавезе према физичким лицима у земљи	11.275	9.848
223151	Об. за порез и доп.на терет пословања у земљи	1.498	5.394
	УКУПНО:	19.706	19.148

ПОТРАЖИВАЊА

КОНТО	ОПИС	ТЕКУЋА ГОДИНА	ПРЕТХОДНА ГОДИНА
1239	Остала краткорочна потраживања	0	0
	УКУПНО	0	0

У Извјештају су исказана само средства која се за финансирање библиотечко-информационе дјелатности издвајају из буџета локалне самоуправе.

Теслић, март, 2026.

д и р е к т о р

Лидија Зелић

